

Hvidovre Kommune STATUSRAPPORT 2014

OFFENTLIG

Willis
LESS RISK. MORE VALUE

Willis Division Offentlig i 2014

Generelt har 2014 handlet om den nye folkeskolereform, den øgede urbanisering og digitalisering både for stat, regioner og kommuner. I forhold til udfordringerne har de forsikringsansvarlige måtte tage stilling til, hvilken betydning disse områder får for risikostyringsstrategier og de politikker, som er vedtaget på områderne.

Hvordan kan folkeskolereformen ramme kommunen set ud fra en risikostyringssynsvinkel? Vil der, som følge af reformen, ske et stort frafald af lærere? Foretager kommunen nye investeringer for at imødekomme reformen for eksempel i form af it-investeringer? I mange kommuner investerer man eksempelvis mange penge i I-pads til skoleeleverne - hvilke risici og omkostninger kan det medføre for kommunen?

For de kommuner, som mister borgere, er urbaniseringen en særlig risiko, da beskatningsgrundlaget ændres, og der kommer færre midler i kommunen til at betjene borgerne og udvikle kommunerne. Der er også steder, hvor kommunerne er nødt til at tage stilling til nedrivning af sociale boligbyggerier, eller ombygning af samme, for at skabe mere attraktive boliger for de tilbageværende.

Digitaliseringen øger risikoen for, at der sker misbrug af data. Et område, som også blev bragt på banen i forbindelse med Willis Offentlige Konference 2014, var netop it- og cyberrisici. Har den enkelte offentlige enhed en it-politik, og hvornår er den sidst blevet opdateret? Er risici i forhold til cyber og it overvejet? Der rapporteres om stadig flere angreb på offentlige virksomheder, og vigtigheden af at holde sin it-sikkerhed opdateret bliver herved kraftigt understreget.

Kigger vi lidt nærmere på forsikringsmarkedet for de offentlige virksomheder i 2014, så har markedet fortsat været blødt, men der er ingen tvivl om, at det forøgede fokus på storbrande i skoler og haller fortsat er til stede, ligesom vejrligsskader kommer til at fylde mere og mere.

I 2014 måtte vi igen sande, at klimaet har forandret sig, da Danmark blev ramt af endnu et stort skybrud den 31. august 2014 på Sjælland (særligt i København og Nordsjælland) og igen den 6. september 2014, hvor det især var Jylland, der blev ramt.

Rigtig mange familier oplevede endnu engang, at deres hjem blev oversvømmet, og der var endnu engang livlig debat imellem forsikringsselskaberne og de offentlige myndigheder i forhold til, om det fortsat er forsikringsselskaberne, som skal bære risikoen for særligt udsatte områder og ejendomme.

Det skete samtidig med, at der stadig var eftervirkninger af stormfloden fra december 2013, som igen skabte debat i medierne. Debatten gik på, at den statslige ordning var skruet sammen på en sådan måde, at det betød, at virksomheder måtte gå konkurs og borgere måtte forlade hus og hjem. Årsagen til dette var primært manglende dækning af driftstab og meget høje selvrисici.

Denne enkeltstående begivenhed kostede så mange penge, at puljen blev tømt. Det betød, at der opstod overvejelser om, hvorvidt afgiftens størrelse var høj nok, hvilket har resulteret i en stigning i afgiften.

Der er ingen tvivl om, at kommuner, stat, regioner og husejere landet over bør forberede sig på skærpede krav fra forsikringsselskaberne samt et forøget ønske og krav om at arbejde med skadeforebyggelse på de af aktiverne, der er udsat for størst risiko for igen at få nye skader.

I 2014 har Willis igen brugt rigtig meget tid på at arbejde med skadeforebyggelse, blandt andet på analyse af sikringsniveauer, udbud af sikringsydelser samt implementering af sikringsplaner. Willis oplever fortsat, at der kan arbejdes på disse områder for at forbedre risikobilledet og skadeforløbet, hvilket danner grundlag for forsikringsselskabernes præmiefastsættelser. Vi forventer, at fortsætte dette arbejde i 2015.

Med venlig hilsen

Camilla Elverdal, Partner / Vice President, Ejendomme / Offentlig

Indholdsfortegnelse

Statusrapportens formål	4
Statuserklæring.....	4
Status på Hvidovre Kommunes forsikringsprogram	5
Hvidovre Kommunes strategiske risici.....	5
Primære risikoområder i den offentlige sektor i 2015	5
It- og datarelaterede risici (cyber)	5
Klima.....	6
Personale og personsikkerhed	7
Økonomisk kriminalitet.....	7
Bygninger, løsøre og infrastruktur.....	8
Øget bevidsthed om ansvar og miljø	9
Terror og trusler.....	9
Hvidovre Kommunes operationelle risici	10
Udvalgte uforsikrede risici.....	11
Skadestatistik.....	13
Skadeforebyggelse og risk management	13
Risikoomkostninger	14
Konklusion og pejlemærker 2015	17

Statusrapportens formål

Willis skaber overblik over kommunens risici – strategiske såvel som operationelle. Med det formål at minimere kommunens samlede risikoomkostninger, rådgiver vi om sammenhængen mellem forebyggelse, sikring og forsikring – og vores ydelser søger at understøtte kommunens forretningsudvikling.

En vigtig del af overblikket, er denne årlige rapport om kommunens specifikke forsikringsforhold suppleret med en markedsorientering vedrørende den generelle udvikling i det danske og udenlandske forsikringsmarked.

Rapporten indeholder en erklæring om jeres forsikringsforhold, og beskriver dernæst forsikringsåret 2014 – blandt andet kommunens aktuelle forsikringsprogram, de væsentligste ændringer heri samt giver oplysninger om skader, eksempler på uforsikrede risici og anviser muligheder for yderligere skadesforebyggelse. Ligeledes indeholder rapporten et pejlemærke for de opgaver, Willis pt. har noteret som aktuelle i 2015.

Statuserklæring

På baggrund af det udførte arbejde i 2014, de foretagne analyser og de ikraftværende forsikringer er det Willis' vurdering, at Hvidovre Kommune er korrekt forsikret i overensstemmelse med den udarbejdede og godkendte forsikringspolitik.

En række risici er dog fortsat uforsikrede. En række heraf er ikke forsikringsbare af natur, mens andre risici er vurderet til at være mest lønsomme som selvforsikrede, alternativt forsikret med en stor selvrisiko.

Skadebehandling

Willis behandler skader for Hvidovre Kommune. Det gælder ansvars- arbejdsulykkes- og tingskader. Skadebehandlingen forestås af uddannede medarbejdere med store kompetencer og mangeårig erfaring.

Status på Hvidovre Kommunes forsikringsprogram

Gennem et mangeårigt godt og tillidsfuldt samarbejde, er det lykkedes at skabe en yderst fornuftig risiko. Det er sket gennem et tæt samarbejde omkring risikostyring, herunder skadeforebyggende tiltag der har bidraget til at minimere kommunens risici og dermed udgifter. Forsikringsprogrammet blev senest udbudt i 2013.

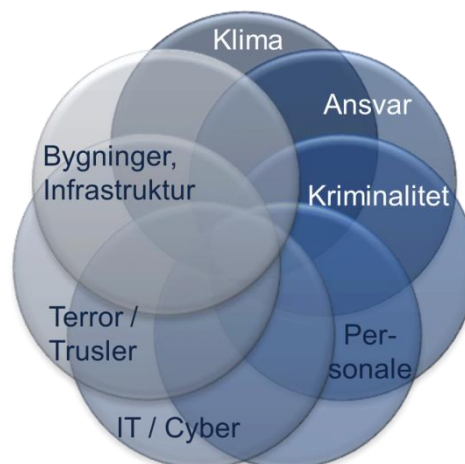
Hvidovre Kommunes strategiske risici

I det følgende vil vi give et bud på de primære overordnede risikoområder, som den offentlige sektor forventes at skulle fokusere på i 2015. De respektive nærmere beskrivelser indeholder, foruden argumentationen for hvorfor risikoområdet forventes at være et særligt fokusområde i 2015, et bud på indsatsområderne i relation til relevant risikoledeelse på det givne risikoområde.

Primære risikoområder i den offentlige sektor i 2015

Willis' bud på de primære risikoområder, som vi forventer, at der er størst behov for at fokusere på i 2015, og sikre sig proaktiv risikoledeelse af, kan ses nedenfor. Listen er ikke i prioriteret rækkefølge, men de respektive risici er på flere områder sammenhængene, og skal derfor ses i et helhedsperspektiv, som vi også har illustreret nedenfor.

- It- og datarelaterede risici (cyber)
- Klima
- Personale & personsikkerhed
- Økonomisk kriminalitet
- Bygninger, løsøre og infrastruktur
- Ansvar & miljø
- Terror & trusler

Kontakt Willis for en nærmere dialog om risikoidentifikation og -analyse, beredskabsplaner samt risikoledeelse generelt – både i forhold til de beskrevne risikoområder og for andre risici.

It- og datarelaterede risici (cyber)

Alle er i dag i større eller mindre omfang afhængige af et fungerende netværk og et stabilt it-system. En længere periode uden adgang til elektronisk opbevarede data og e-mailkonti vil få stor betydning for enhver kommunes mulighed for at betjene borgere, levere ydelser og tage imod nye henvendelser. Konsekvenserne af et cyberangreb eller et databrud kan være store – ikke kun fordi det økonomisk er en stor byrde at få systemerne og dataene genoprettet, men også fordi borgernes tillid til kommunen kan bryde, hvis en skadesituation ikke håndteres korrekt.

Derfor bør der i enhver offentlig institution være stort fokus på de risici, der er koblet sammen med it og data. Det er den risiko, man i daglig tale kalder cyberrisici. Cyberrisikoen dækker over en lang række it-relaterede angreb, og henviser i bred forstand til angreb, der sker via internettet, og er begået af en ukendt gerningsmand.

De typiske sager, som Willis har kendskab til i danske kommuner, er:

- Angreb mod hjemmesider, enten i form af et såkaldt DDOS-angreb, hvilket betyder, at siden sættes ud af drift eller hacking, der medfører, at siden viser et andet indhold end det tilsigtede.
- Hacking af databaser (evt. kryptering), der indeholder persondata og efterfølgende afpresning.
- Nedbrud af systemer eller databaser som følge af hacking eller fejl ved opdatering m.v.

- Virus eller malware, der destruerer software eller hardware.

Et særligt udsat område er kommunernes opbevaring af en stor mængde persondata, hvor flere kommuner ikke tager de nødvendige skridt for at beskytte fortrolige data og netværk.

Den stigende risiko stiller derfor større krav til risikostyring inden for it-området og indebærer, at både ledelsen, administrationen og medarbejdere inddrages i udarbejdelse og håndhævelse af it-sikkerhedspolitik og sikkerhedskultur.

Risikoledeelse på dette område vedrører blandt andet:

- Analyse og identifikation af potentielle risici og konsekvenser heraf.
- Risikoforebyggelse (f.eks. it-politik og styrkelse af organisationens risikokultur – blandt andet medarbejdertræning).
- Håndtering af risiciene (implementering af sikkerhedsforanstaltninger).
- Løbende overvågning og opdatering.
- Begrænsning af en skades faktiske konsekvenser (f.eks. oprettelse af beredskab inkl. krisestyringsplaner).

Klima

De senere års ændringer i klimaet har medført en øget frekvens af uvejr i form af flere storme, nogle med forhøjet vandstand og stormflod til følge, samt en stigning i nedbørsmængden - ofte på kort tid (skybrud og sne).

Konsekvenserne af disse vejrforhold har oftest en direkte indflydelse på økonomien - også hos kommunerne. Mange af konsekvenserne er ikke forsikringsbare, og erstatning for skader skal derfor medregnes i budgettet. For nogle år tilbage blev de fleste kommunale budgetter belastet af forøgede omkostninger i forbindelse med ekstraordinært megen snerydning. I de sidste par år har det typisk været omkostninger til udbedring af vandskader, foruden afløbssystemer i forbindelse med afledning af vand efter skybrud, som har belastet budgetterne.

Det er muligt at forsikre en del af de skader, som klimaforandringerne bringer med sig, og man skal gennemgå de eksisterende forsikringsdækninger for at sikre, at dækningsniveauet er fulgt med de klimaforandringer, som vi har erfaret i de senere år. Samtidig er en præventiv indsats en nødvendighed, som kan være med til at undgå skader eller i hvert fald resultere i en reduktion af en eventuel konsekvens.

Præventive tiltag skal være af fysisk karakter som fx investeringer i forbedrede kloak- og afløbssystemer, forbedring af eksisterende diger samt eventuelt indkøb af barrierer, der hurtigt kan sættes op mod oversvømmelser eller til afledning af vand. Samtidig bør der fortsat foregå en udbedring af beredskabssystemet i form af bedre og bredere varslingsprocedurer, varslingsystemer og responstider m.m. Sidst, men ikke mindst, er det vigtigt, at den menige borger bliver informeret om eventuelle tiltag, og får en følelse af, at kommunen har styr på risiciene.

Risikoledeelse på dette område vedrører blandt andet:

- En gennemgang af eksisterende forsikringsdækninger.
- Præventive tiltag; såvel varslings- som skadesbegrænsning (reduktion af en risikos mulige konsekvens).
- Oprettelse af beredskab (minimering af en opstået skades faktiske konsekvens).
- Sikring af et behørigt niveau og omfang af risikofinansiering.

Hvidovre Kommune vedtog i 2014 en strategi for klimatilpasning.

Personale og personsikkerhed

Personalet er et vigtigt aktiv for en offentlig organisation, og i den forbindelse er både risici og behovet for risikoledeelse stadig stigende. Der bør derfor fortsat være et stort fokus på strategiske og ledelsesmæssige risici som fx kompetence- og lederudvikling, vidensdeling, servicekrav og -niveau, samt fastholdelse og tiltrækning af medarbejdere på både kort og lang sigt. De arbejdsmarkeds-mæssige udfordringer i dag og over de kommende år medfører, at kommunerne allerede nu må fokusere på, hvordan de fremstår og markedsfører sig som en attraktiv arbejdsgiver – både over for eksisterende medarbejdere og nye ansøgere.

Generelt skal risici på arbejdsmiljøområdet fortsat være i fokus, hvor fx stress, fysisk og psykisk sundhed skal være i højsædet. Tidligere forbedrede tal for sygefravær ser nu ud til at gå tilbage igen i flere kommuner på flere områder (bl.a. skoler). Risici, og dermed også risikoforebyggelse, der er relateret til trivsel og motivation hos medarbejderne, bør derfor prioriteres højt.

Risici inden for personaleområdet er også i høj grad gået over til at skulle være eksternt rettet. De senere år har vi desværre set nogle meget dramatiske eksempler på personskader, hvor medarbejdersikkerheden kræver forholdsregler og sikkerhedstiltag i forhold til trusler og vold – og endda drab. Personsikkerheden er stadig et kritisk fokusområde set i relation til potentielle trusler og vold mod tjenestemænd.

Afhængigheden af medarbejderne samt det generelle ressourcenes er stigende. Krise- og beredskabsplaner bør derfor reelt set også foreligge på personaleområdet, fx til effektiv håndtering af:

- Mediestorm; forsætlig eller ufrivillig tab eller kriser grundet medarbejdere eller deres handlinger.
- Menneskelige eller organisatoriske kriser; arbejdsulykker, vold og trusler, epidemier, nedsat arbejdsstyrke etc.
- Sammenbrud eller tvungen nedsættelse af Borgerservice; kriser relateret til infrastruktur, borgerservicefunktioner, syge- og ældrepleje etc.

Risikoledeelse på dette område vedrører blandt andet:

- Identifikation og kortlægning af potentielle personalerelaterede risici og påvirkende faktorer (såvel internt som eksternt).
- Eventuelt forbedrede interne retningslinjer og tiltag inden for monitoring og rapportering af nærvædhændelser og mulige risici, etablering af whistleblowerordning, i forhold til ekstern kommunikation, eller lignende.
- Italesættelse af personalerelateret risikostyring, samt vurdering af det nuværende niveau af sikkerhed og risikostyring på personaleområdet (risikoforebyggelse og præventive tiltag).
- Oprettelse af beredskab (minimering af en skades faktiske konsekvens) inklusiv eventuelle krisestyringsplaner på personaleområdet.
- Monitorering, og eventuel styrkelse, af arbejdsmiljø, arbejdsforhold (bl.a. via APV-undersøgelser), arbejdsskaderegistrering og -måling, medarbejdertilfredshed, sygefravær m.v.

Økonomisk kriminalitet

Enhver kommune er underlagt politiske krav til streng økonomisk styring og overholdelse af godkendte budgetter. Det kræver i sig selv, at rapportering og budgettering udføres korrekt, og at uforudsete udgifter, såsom skader og økonomiske tab, holdes til et absolut minimum.

Desværre har økonomisk kriminalitet begået af medarbejdere været stigende de seneste år, både i offentlige og i kommercielle organisationer, og de mange eksempler viser, at en kriminel handling begået af en medarbejder ikke alene medfører et økonomisk tab, men også påvirker øvrige ressourcer i organisationen negativt – blandt andet i forhold til tid, kontrol, omdømme og ikke mindst de øvrige medarbejdere og ledelsens trivsel.

Langt størstedelen af kriminaliteten foregår ved, at den kriminelle medarbejder enten alene eller i ledtog med andre interne eller eksterne gerningsmænd formår at få ændret eller oprettet pengeoverførsler eller betalinger, så pengene ender hos den kriminelle selv.

De mange eksempler på mandatsvig og bedrageri begået af medarbejdere viser, at der stadig er et stort behov for styring og kontrol af såvel interne og eksterne udgifter. Først og fremmest bør man have en personalepolitik eller medarbejderhåndbog, hvori procedurerne for det daglige arbejde er beskrevet. Desuden kan man med fordel indføre dobbeltkontrol i det daglige arbejde i flere funktioner, fx at der er to personer til at godkende betalinger.

I arbejdet med at fastlægge procedurer vil man desuden få mere fokus på sikkerhed, og dette kan bevirke, at man opdager bestemte risikogrupper. Der skal være respekt om, at procedurerne og retningslinjerne er i alles interesse, da sager om uregelmæssigheder påvirker alle på arbejdspladsen negativt – især i situationer, hvor man ikke har fundet frem til gerningsmanden. Derfor er den gode kultur og trivsel på en arbejdsplads også et af de vigtigste redskaber i kampen mod medarbejderkriminalitet.

Risikoledeelse på dette område vedrører blandt andet:

- Identifikation af risikoområder, for eksempel hvor kan der opstå skader eller tab?
- Medarbejdertræning.
- Monitorering af nøgletal og overvågning af udgifter, herunder eventuel daglig dobbeltkontrol.
- Intern rapportering og audits, herunder for eksempel særlige interne kontroller eller stikprøver på udvalgte udgifts- og risikoområder.

Bygninger, løsøre og infrastruktur

De materielle aktiver repræsenterer en høj værdi indenfor det offentlige, især hvis man tager de samlede aktiver med i betragtningen; bygninger, løsøre, veje, forsyning, samt den øvrige offentlige infrastruktur. Den umiddelbare risiko i forhold til aktiver er oftest brand, hærværk, nedbrud eller funktionsammenbrud og lignende tingskader, men også skade fra vejrlig. Præventive tiltag i forhold til sikring og brand reducerer ikke kun sandsynligheden, men oftest også den mulige konsekvens af sådanne tingskaderisici. Samtidig er der mange afledte konsekvenser og omkostninger forbundet med tingskaderne. En skolebrand er for eksempel en risiko, som får effekt på risikoomkostninger både kommunalt (fx skadesomkostninger, flytteomkostninger, risiko for højere forsikringspræmier eller en opsigelse fra forsikringselskabet ved gentagne brandskader, dårlig omtale m.v.), og samfundsmæssigt for de berørte borgere.

Det er dog risici, der anskues og påvirker på kort sigt, mens manglende vedligehold til tider skubbes i baggrunden, da konsekvensen oftest er længere ude i fremtiden. Det sker på trods af, at den samlede, endelige omkostning for manglende vedligehold oftest viser sig at være langt større i et langsigtet perspektiv, end hvis det blev forebygget og håndteret i tide. De offentlige investeringer og omkostninger til især præventivt vedligehold har i en del år været reduceret, hvilket såvel bygninger, veje, kloakker, m.v. bærer synlige præg af i dag. Som konsekvens heraf må man i de kommende år forvente risici og ekstraordinære omkostninger og kritiske investeringsbehov – hvilket fordrer både et politisk og et ledelsesmæssigt fokus, samt et konkret overblik over de potentielle risici og nødvendige prioriteringer i forhold til risikoledeelsesindsatsen.

Risikoledeelse på dette område vedrører blandt andet:

- Identifikation af potentielle risici samt påvirkende faktorer (såvel internt som eksternt) – herunder en skarp prioritering af til- og fravalg af investeringer og ekstraordinære vedligeholdelsesomkostninger (WSM Risk Audit værktøjet kan benyttes til dette; den beskriver/dokumenterer nuværende sikring samt det ønskede fremtidige niveau).
- Styrkelse af risikoforebyggelse og præventive tiltag, især i forhold til vedligehold (reduktion af en risikos sandsynlighed samt mulige konsekvens).
- Opdatering eller styrkelse af beredskabsplaner (minimering af en skades faktiske konsekvens).
- Påvise de forventede langsigtede risici og risikoomkostninger for at styrke ledelsens fokus og forståelse for behovet for de nødvendige investeringer.
- Styrke det interne risikofokus og beredskabssystem generelt igennem information, instruktion og øvelser.

Øget bevidsthed om ansvar og miljø

Drift af en virksomhed medfører altid væsentlige ansvarsrisici. Det gælder uden undtagelser også for offentlige virksomheder – blandt andet institutioner. Generelt i vores samfund er vi blevet mere opmærksomme på vores rettigheder, hvilket medfører et behov for en større agtpågivenhed i den daglige drift. Derfor bør alle offentlige virksomheder og institutioner være opmærksomme på de ansvarsrisici, de kan blive mødt med, og de bør samtidig tage stilling til, hvordan disse risici skal håndteres.

Der bør være særligt fokus på de aftalegrundlag, som kommunen indgår med samarbejdspartnere, underleverandører eller aftagere. Der er en tendens til, at der stilles stadigt flere krav i kontrakter, og at ansvaret herved kan blive udvidet. For at kunne beskytte kommunen og dens aktiver, er det vigtigt at forholde sig realistisk til disse krav. Kan kravene få unødigt høj indflydelse på kommunens økonomi, aktiver, omdømme etc.? Håndtering af sådanne ansvarsforhold kan derfor blive afgørende for, hvor godt beskyttet kommunen er.

Der er de senere år sket visse stramninger af Miljøloven, der øger kravene til, at vi forholder os ansvarsbevidste overfor miljøet – for eksempel overfor jord, vand og luft. Det resulterer i et øget ansvar for at passe på vores omgivelser og bevarelse af sjældne dyr og områder. For at understrege det ansvar, vi har i den henseende, har lovgiver medvirket til at indføre et nærmest objektivt ansvar på området. Det betyder med andre ord, at man kan holdes ansvarlig uden skyld.

Lovgiver har desuden givet miljømyndighederne mulighed for at kunne udstede påbud om undersøgelse af en ejendom eller matrikel alene på baggrund af en mistanke om forurening. Det gælder både private og offentlige virksomheder.

Det kan blive en yderst bekostelig affære at skulle rydde op, rense væk og genetablere et område efter en forureningsskade, og derfor bør risikoen analyseres og virksomheden må vurdere, hvordan den bedst sikrer sig.

Risikoledeelse på dette område vedrører blandt andet:

- Identifikation af risici på de nævnte områder.
- Vurdering af risicienes art og omfang.
- Mulighed for eliminering af nogle risici.
- Undersøgelse af mulighed for ekstern finansiering af risikoen (forsikring).
- Overvejelse om selvforsikring – vilkår og hensættelser.

Terror og trusler

Truslen om terror er desværre blevet mere almindelig i dag, og derfor er det også blevet nødvendigt at udvide en anden adfærd end bare for et par år siden. Det er muligt at forsikre sig mod terror og de fysiske skader et eventuelt angreb vil medføre, men det er trods alt de færreste tilfælde af vold og ødelæggelse i Danmark i dag, som er et resultat af terror.

Vi oplever oftere, at ansatte i offentlige stillinger på jobcentre og andre kommunale kontorer bliver udsat for vold eller trusler om vold. Vi oplever også bombetrusler, og dette kan lukke kontorer eller hele områder i længere tid indtil de rette myndigheder har fået undersøgt området.

I udlandet oplever man også både gidseltagninger og skyderier på skoler, og det er måske kun et spørgsmål om tid, før noget tilsvarende også finder vej til de danske skoler. Disse gidseltagninger og skyderier er ikke terrorisme, og som regel er det udført af personer, som slet ikke er i politiets søgelys.

De nævnte trusler stiller en del forventninger til kommunerne om, at der er et nødvendigt beredskab, som kan sættes ind, hvis det skulle blive nødvendigt. Det er nødvendigt at have et tæt samarbejde med politiet, og det er vigtigt, at der er udarbejdet en beredskabsplan, som tager højde for samtlige situationer. Specielt for situationer som involverer, at medarbejdere stiller krav til kommunerne, og det er vigtigt, at der er afsat ressourcer til at håndtere dette.

Risikoledeelse på dette område vedrører blandt andet:

- Identifikation og gennemgang af mulige risici.
- Udarbejdelse af en beredskabsplan i forbindelse med hver risiko – blandt andet hvem gør hvad, hvem informerer offentligheden og eventuelle pårørende osv.?

Hvidovre Kommunes operationelle risici

Kommunens forsikringspolitik baserer sig på "sikring frem for forsikring". Det betyder en høj grad af selvforsikring og høj selvrisiko. Det har gennem årene vist sig at være en god beslutning idet der i samarbejde med Willis er opnået endog meget store besparelser. Efter gennemført udbud i 2013, er forsikringspolitikken tilpasset de nye aftaler.

Forsikringsadministration

Hvidovre Kommune har gennem årene selv stået for al registrering og statistik på skader der ikke er forsikringsmæssig dækning for. Kommunen har selv forestået udarbejdelse af årsrapporter, bistået af Willis. Det er derfor første gang Willis udarbejder en egentlig statusrapport til kommunen.

I februar 2015 blev det aftalt, at alle skader – uanset art og beløbsstørrelse – skal anmeldes via Willis´ ekstrasnet. Dermed skabes der et totalt overblik over kommunens risikoomkostninger, og indsatsområder kan identificeres indenfor de enkelte områder.

Årets forløb

Fra året der gik, vil vi gerne fremhæve:

- Der skete os bekendt ingen større skader. Største enkeltskade vi har hørt om, er en vandskade med en udgift på kr. 300.000 under kommunens selvforsikring.
- Udgiften til præmier faldt betragteligt efter udbud
- Afsatte, ikke forbrugte midler til ABA kr. 900.000 blev tildelt Avedøre og Frihedens Idrætscenter
- Forslag til risikostyringsstrategi blev fremsendt i december 2014
- Vedtagelse af 10 års plan for dagtilbuddenes fysiske standard

Væsentlige ændringer i 2014

Der er ikke noteret større ændringer i kommunens aktiver i løbet af året, udover revision af enkelte bygningers nyværdi.

Udbud af forsikringsprogrammet

Hvidovre Kommune gennemførte i samarbejde med Willis, udbud af alle forsikringer i 2013. Der var stor interesse blandt selskaberne for at byde, hvilket helt klart er et resultat af kommunens risikoforebyggende arbejde de senere år.

Væsentligste årsag til de meget fordelagtige præmier, var kommunens beslutning om etablering af ABA (Automatisk Brand Alarmering) på skolerne i 2012. Der blev gennemført udbud af WSM (Willis Security Management), og opnået yderst fornuftige tilbud. Willis forestod derefter projektledelsen omkring etablering af anlæggene.

For detaljer omkring udbuddet, henvises til det beslutningsoplæg Willis udarbejdede som oplæg til kommunens valg af fremtidige samarbejdspartnere.

Udbuddet medførte en samlet besparelse på kr. 2 mill. om året, svarende til kr. 10 mill. i kontraktperioden såfremt aftalerne løber i 5 år.

Udvalgte uforsikrede risici

I dette afsnit berøres udvalgte af kommunens uforsikrede risici. Vi fremhæver disse risici i forhold til tidligere drøftelser.

Nedenstående er eksempler på uforsikrede risici:

- Arbejdsulykke
- Ansvar
- Tyveri
- Vand
- Anden bygningsbeskadigelse
- Underslæb
- Miljøansvar
- Professionelt ansvar

Udvalgte uforsikrede risici

Overordnede kommentarer til udvalgte, væsentlige og uforsikrede risici. Listen er ikke udtømmende.

Risiko	Årsag til manglende forsikring	Udvalgte kommentarer
Arbejdsulykker	Bevidst fravalg	Hovedparten af danske kommuner er selvforsikrede på denne risiko. Der er en betydelig likviditetsfordel ved denne løsning, idet præmie betales forud, hvorimod skader forfalder løbende.
Erhvervs- og produktansvar	Bevidst fravalg	Her er der valgt selvforsikring. Det kan overvejes at etablere en forsikring, for at være forsikringsdækket i tilfælde af større personskader, som kunne påvirke kommunens økonomi. Dækningen kunne etableres med en forholdsvis høj selvrisiko (f.eks. kr. 1 mill.) og kan købes for en yderst rimelig pris.
Tyveri	Bevidst fravalg	Ved fravalg af denne dækning, er det vigtigt at have en vedtaget sikringspolitik. Under tyveridækningen ligger ligeledes hærværk, som er en ikke ubetydelig risiko.
Vandskade på løse	Bevidst fravalg	Kommunen har valgt at tegne brand- og stormforsikring. Det betyder at f.eks. vandskader forårsaget af skybrud og pludselige brud på anlæg, er uforsikrede.
Anden bygningsbeskadigelse	Bevidst fravalg	Vandskader på bygning er ligeledes uforsikrede
Underslæb	Bevidst fravalg	Den bedste måde at bekæmpe kriminalitet, er naturligvis at have gode sikkerhedsprocedurer internt i organisationen, og det har de fleste da også. Men med den mængde udbetalinger der finder sted i kommuner og regioner, kan det ikke undgås at det lykkes nogen at begå underslæb alligevel.
Miljøansvar	Bevidst fravalg	En forurening kan medføre, at der stilles krav om genoprettelse af natur m.m. Ingen ved p.t. hvilke økonomiske konsekvenser det kan få i h.t. loven. Nok mest relevant for vand og spildevand som er udskilt fra kommunen. Vær dog opmærksom på materielgårde og steder med nedgravede olietanke.
IT- og datarelaterede risici (cyber)	Ikke vurderet	Et særligt udsat område er kommunernes opbevaring af en stor mængde persondata, hvor flere kommuner ikke tager de nødvendige skridt for at beskytte fortrolige data og netværk.

STATUSRAPPORT 2014

HVIDOVRE KOMMUNE

Kaskoskader på motorkøretøjer	Bevidst fravalg	Der er alene tegnet ansvars- og brandforsikring.
Fejl i udbud	Bevidst fravalg	Antallet af sager der bliver bragt for Klagenævn for Udbud, er på de seneste 10 år steget med næste 150 %, fra kun 44 sager i 2001 til 107 sager i 2013. Udbud fører ofte til sager. Dette skyldes bl.a.: <ul style="list-style-type: none"> • Udbudsreglerne er komplicerede • Klagenævn – det er let og billigt at klage • Der er mange uberettigede klager - koster tid og penge • Klagenævn har kompetence til at tilkende erstatning

Nedenfor er der mulighed for at gennemgå udvalgte, væsentlige skader opstået eller rapporteret i løbet af 2014. Hvis kommunen er i besiddelse af oplysninger om skader der bør fremhæves, så indsætter vi dem her.

Væsentlige skader i 2014

Tabellen indeholder udvalgte, væsentlige skader

Type	Lokation	Hændelse	Dato	Beløb
Beskrivelse af skadens type	Hvor skaden skete	Kort beskrivelse af skaden	Dato for skadens registrering eller opståen	Anførte beløb kan være både udbetalte eller afsatte beløb
Vandskade				
Tyveri				
Hærværk				
Andet				

Skadestatistik

Den seneste skadestatistik viser følgende udvikling:

Skadesudvikling

Oversigt over årets samlede erstatningsudgifter fordelt på hovedforsikringstype og sammenholdt med forrige år i det omfang oplysningerne er tilgængelige/kendte.

	2014		2013	
	Antal skader	Skadeudgift	Antal skader	Skadeudgift
Bygning	57	742.212	92	2.356.237
Motor	43	681.379	45	405.106
Ansvar	15	139.949	27	408.629
I alt	115	1.563.540	164	3.169.972

Skadesudvikling – forsikrede skader

Oversigt over udviklingen i de forsikrede skader, dvs. bytteforholdet med forsikringsleverandøren, fordelt på hovedforsikringstype og sammenholdt med forrige år

	2014		2013	
	Betalt præmie	Erstatninger	Betalt præmie	Erstatninger
Bygning og løsøre	1.516.437	0	3.470.171	236.357
Entreprise	222.108	0	289.160	0
Motor	145.577	88.729	374.751	9.442
I alt	1.884.122	88.729	4.134.082	245.799

Skadeforebyggelse og risk management

Hvidovre Kommune har haft rigtig meget fokus på skadeforebyggelse, hvilket også er årsagen til, at præmieniveauet faldt betragteligt efter sidste udbud.

Der har været, og er formentlig stadig, stor politisk opbakning til den valgte forsikringspolitik "sikring frem for forsikring".

Næste skridt kan være at få udarbejdet en risikostyringsstrategi med tilhørende konkrete handlingsplaner. Et af de områder der vil være mest fokus på fremover, er skader som følge af skybrud og andre vejrligsfænomener.

Risikoomkostninger

Risikoomkostninger 2014

Oversigt over årets samlede risikoomkostninger sammenholdt med forrige år

	2014		2013	
I. Forsikringspræmier (netto)	Valuta	Beløb	Valuta	Beløb
Bygnings- og løsøreforsikring	DKK	2.041.974	DKK	4.213.418
Entrepriseforsikring, inkl. bygning i 2014	DKK	Incl. bygning	DKK	339.663
Motorkøretøjsforsikring	DKK	152.170	DKK	394.003
Ansvarsforsikring, børn, plejebragte	DKK	50.159	DKK	13.187
Ansvarsforsikring, plejehjemsbeboere	DKK	207.475	DKK	35.572
Kollektiv ulykke, Kommunalbestyrelse	DKK	27.274	DKK	3.004
Rejseforsikring	DKK	6.896	DKK	5.475
Arbejdsskade, katastrofe	DKK	192.186	DKK	256.117
P & I Forsikring, Sølov, etableret 2014	DKK	45.675	DKK	0
Ledelsesansvar	DKK	26.124	DKK	28.824
Kunsthforsikring	DKK	33.279	DKK	17.706
Kunsthforsikring, Mr. Strong (udgået 1. januar 2015)	DKK	3.355	DKK	6.451
Løsøre, plejehjemsbeboere	DKK	51.898	DKK	34.101
I. Forsikringspræmier i alt	DKK	2.838.465	DKK	5.347.521
II. Egenudgifter (forsikring ej tegnet)				
Bygning/Løsøre	DKK	742.212	DKK	2.119.880
Ansvar	DKK	139.949	DKK	408.629
Motor	DKK	592.642	DKK	395.664
II. Egenudgifter i alt	DKK	1.474.803	DKK	2.924.173
III. Selvrisede (forsikrede skader under selvrisiko)				
Bygning	DKK	0	DKK	214.440
Løsøre	DKK	0	DKK	0

STATUSRAPPORT 2014

HVIDOVRE KOMMUNE

Motor	DKK	79.602	DKK	149.629
III. Selvrisede (forsikrede skader under selvrisiko) i alt	DKK	79.602	DKK	364.069
IV. Skadesforebyggelse				
Tyverisikring m.m.	DKK	83.000	DKK	
Automatisk Brandalarmering (ABA)	DKK		DKK	
Willis Security Management (WSM)	DKK	0	DKK	0
IV. Skadesforebyggelse i alt	DKK	83.000	DKK	
V. Administration				
Forsikringskontoret	DKK	836.477	DKK	0
Mæglerhonorar inkl. tingskadebehandling og statusrapport (Præmierne side 17 er inkl. mæglerhonoraret)	DKK	749.725	DKK	849.531
Skadebehandling, arbejdsskade	DKK	264.376	DKK	259.242
Skadebehandling, ansvar	DKK	42.942	DKK	27.428
Aktuarrapport	DKK	40.472	DKK	39.874
V. Administration i alt	DKK	1.933.992	DKK	1.072.144
VI. Arbejdsulykke				
Brilleerstatninger	DKK	22.547	DKK	18.544
Erstatninger	DKK	1.059.460	DKK	3.091.208
Bidrag til ASK	DKK	54.432	DKK	151.735
Bidrag til AST	DKK	162.304	DKK	54.162
VI. Arbejdsulykke i alt	DKK	1.298.743	DKK	3.315.649
Samlede risikoomkostninger (I + II + III + IV + V + VI)	DKK	7.708.605	DKK	13.127.487

Risikoomkostninger

Præmier

Der er tale om et helt utroligt fald i udgiften til præmier. Faldet er væsentligst sket på bygnings- løvsøre og entreprisforsikringerne. Der er ingen tvivl om at kommunens investering i ABA på skolerne har gjort den helt store forskel. Den investering er tjent hjem indenfor 3 år.

Det bemærkes, at de nævnte præmier er incl. mæglerhonorar, hvilket der er korrigeret for i de samlede risikoomkostninger nederst side 18.

Alle selskaber tilbyder rabat for brug af mægler, og stiller krav til hvilke ydelser mægleren skal levere, for at kunden kan opnå rabatten. Også her ses en differentiering fra selskabernes side, da de lægger vægt på, om kundens mægler kan levere de ydelser, der stilles krav om.

Den præmiereduktion, Hvidovre Kommune har opnået ved samarbejdet med Willis, udgør på nuværende tidspunkt omkring 630.000 kr. (2014), og svarer til den fulde rabat selskaberne har ydet.

Hvis forsikringsmægleraftalen med Willis bortfalder eller ændres så selskaberne skal bruge flere administrative ressourcer, kan rabatten blive mindre eller helt bortfalde.

Egenudgifter

De anførte beløb er modtaget fra kommunens egne registreringer.

Selvrisci

Oplysningerne er registreret ud fra selskabernes skadestatistikker.

Skadeforebyggelse

Såfremt kommunen har haft udgifter til skadeforebyggelse i 2013 og 2014, kan disse indsættes og synliggøres her.

Administration

Her kan den interne udgift til forsikringsadministration indgå såfremt det ønskes.

Arbejdsulykke

Oplysningerne stammer fra aktuarrapporterne 2013 og 2014.

Denne rapport omhandler ikke arbejdsulykker, idet der udarbejdes en særskilt rapport for dette område. Den forventes at være klar indenfor en måned.

Konklusion og pejlemærker 2015

Hvidovre Kommune og Willis har samarbejdet siden 2006. I 2007 var vi klar til at gennemføre det første udbud for kommunen. Resultatet af udbuddet blev, at Willis anbefalede en ny forsikringspolitik baseret på sikring frem for forsikring. Kommunens udgift til præmier i 2007 udgjorde kr. 19.8 mill. Willis lavede en beregning der viste, at kommunen ville opnå en nettobesparelse på ca. kr. 8 mill. årligt. Der blev taget højde for kommunens egenudgifter til selvforsikring på arbejdsskader og tingskader samt selvrisiko. Herudover blev udgifter til behandling af skader samt mæglerbetjening indregnet.

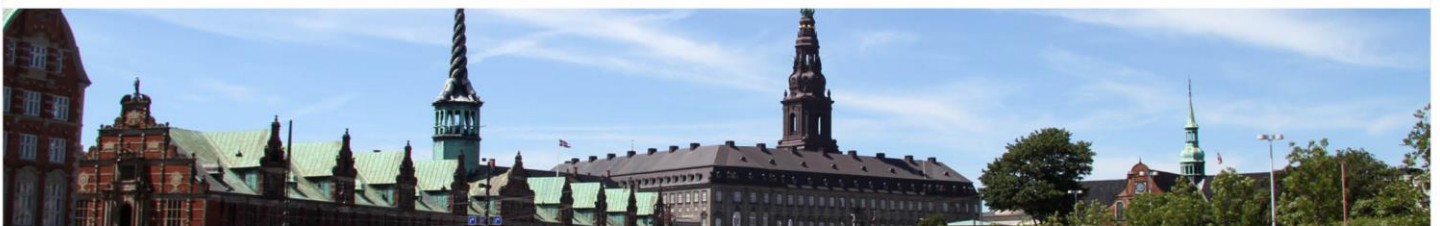
Fra 1.1.2008 frem til 31.12.2014, har Hvidovre Kommune opnået en besparelse på ikke under kr. 60 mill., så det var en yderst fornuftig og givtig politik der blev vedtaget dengang.

Pejlemærker for 2015

Ud fra vores indgående kendskab til Hvidovre Kommune, anbefaler vi følgende pejlemærker for 2015

- Gennemgang af udvalgte bygninger til brug for fastlæggelse af sikringsniveau
- Vedtagelse af risikostyringsstrategi og sikringspolitik, fulgt op af egentlige handlingsplaner
- Overveje en ny intern forsikringspolitik. Den nuværende stammer fra 2008, og er ikke nem at navigere efter for nye medarbejdere

Willis
LESS RISK. MORE VALUE

Nærum
Rundforbivej 303
2850 Nærum
Tlf. 88 13 96 00

Aarhus
Brendstrupgårdsvej 13
8200 Aarhus N
Tlf. 88 13 94 00

Odense
Finlandgade 1
5000 Odense C
Tlf. 88 13 93 00

Aalborg
Nyhavnsgade 14, 4 th
9000 Aalborg
Tlf. 88 13 92 00

Holstebro
Nupark 51
7500 Holstebro
Tlf. 88 13 94 00